

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

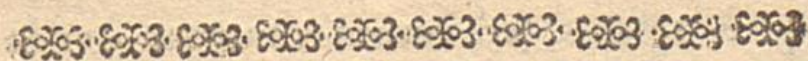
De Ivstitia Et Contractibvs

Vindalium, 1646

Sect. I. Quid sit restitutio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38850

deo ex communi sententia, non opus esse ut contractus illi explicitè ineantur, sed satis esse quòd fiant virtualiter, seu intentione implicita. Vnde excusantur, qui hoc modo societatem cum mercatore incunt: confero centum in societatem, ut saluo capitali, solvas quinque modo licito: quia scilicet intentio implicita idem operatur quod expressa, ut aiunt Iuristæ.

CAPVT V.

De obligationibus iustitiæ, quoad restitutionem in genere.

SECTIO I.

Quid sit restitutio.

CONCLUSIO VNICA.

Restitutio est actus Iustitiæ commutatiuæ, isque ad salutem necessarius.) Antequam hoc proberetur, Notandum est, nomen restitutionis sumi dupliciter. I. latè pro omni actu quo redditur

DE IVS TITIA. CAP. V. 101
alicui, quod ab eo ablatum, vel acceptum
est, siue iure, siue iniuria; quomodo red-
ditio mutui, pignoris, depositi, &c. actus
restitutionis dici potest. 2. strictè pro eo
solum actu, quo damnum proximo iniu-
stè illatum restauratur; quomodo in hoc
tractatu sumi solet. Hoc posito.

Prior pars Resolutionis positæ proba-
tur ex S. Thoma 2.2. quæst. 62. art. 1
quia in restitutione attenditur æqualitas
iustitiæ, secundum recompensationem rei
ad rem, quod pertinet ad iustitiam com-
mutatiuam. Nec refert quod dicunt ali-
qui, restitutionem quâ iniqua distributio
compensatur, non esse actum iustitiæ cõ-
mutatiuæ, sed distributionem: hoc enim
falsum esse constat ex responsione ad 3.
quia etiam in tali restitutione, attenditur
æqualitas rei, ad rem iniustè substractam.

Posterior pars sumitur ex art. 2. pro-
baturque hac ratione, quia non tantum
qui rem alienam accipit, sed etiam qui
inuito domino retinet, iustitiæ æqualita-
tem violat. Quare sicut necessarium est
ad salutem abstinere ab acceptione rei alie-
næ, ita & abstinere ab illius retentione,
quod est eam restituere. Quo refertur
celebre illud dictum August. epist. 54.
ad Macedonium, Non remittitur pecca-
tum nisi restituatur ablatum, si restitui
potest.

Notandum tamen 1. hæc intelligi de sola necessitate præcepti: si enim agatur de necessitate medij, omnes communiter sentiunt, restitutionem sic non esse ad salutem necessariam: cum possit homo variis de causis excusari à restitutione facienda, vt infra dicitur, adeoque saluari etsi non restituerit: nec tamen quis saluari possit, eo prætermisso quod est necessarium ad salutem, necessitate medij: vt liquet ex dictis, vbi de sacramentis.

Notandum 2. ex art. 8. in respons. ad 1, præceptum de restitutione facienda, quamuis secundum formam sit affirmatiuum, implicare tamen in se negatiuum præceptum, quo prohibemur rem alterius retinere. Et ex quæst. 66. art. 3. ad 2. detinere id quod alteri debetur, eandem rationem nocementi habere, cum acceptione iniusta. Et ideò sub iniusta acceptione intelligi etiam, iniustam detentionem. Vnde collige, præceptum negatiuum de non retinenda re aliena, reduci ad præceptum non furandi.

Quæret hic aliquis, ex cuius virtutis violatione oriatur obligatio restituendi. Respondeo 1. non oriri ex violatione aliarum virtutum, quæ distinguuntur à iustitia: siquidem etsi eiusmodi virtutes violentur, non propterea violatur ius

DE IUSTITIA. CAP. V. 103
alterius, aut res aliena vsurpatur. Vnde
ex communi sententia, qui cū deberet
ex charitate, proximo indigenti non
succurrit, non tenetur ad restitutionem
damni inde sequuti.

Respondeo 2. obligationem illam
oriri ex violatione iustitiæ commutati-
uæ; quia quando iustitia commutativa
violatur, semper aliquid detrahitur al-
teri, quod suum est. Quoties autem id
contingit, debet fieri restitutio rei alie-
næ, vt sic constituatur æqualitas iustitiæ.
Vnde fur tenetur rem furto ablatam re-
stituere, si extat; aut secus, æquiva-
lentem.

Respondeo 3. ex iustitia quoque di-
stributiva oriri obligationem restituendi,
quia restitutio tunc facienda est, quando
damnum aliquod alteri iniuste infertur.
At damnum iniuste infertur alteri, quan-
do iustitia distributiva violatur, id est,
quando bona communia, quæ partibus
communitatis erant distribuenda, non
distribuuntur æqualiter, secundum pro-
portionem geometricam: sic enim ei
datur minus, cui plus debebatur, seu qui
ius ad maiorem portionem habebat,
quod planè iniustum est.

Nec refert, quòd bona illa nondum
essent in singulos ciues distributa; cūm

enim essent ipsi communitati appropriata, eo ipso saltem in confuso, & indeterminatè particularibus (erant appropriata. Quare sicut distrahens, hæreditatem nondum diuisam, iniuriam facit hæredibus, & tenetur ad restitutionem; ita malè dispensans bona communitatis, quæ in partes illius erant distribuenda, tenetur ex iustitia restituere, pro rata damni singulis illati. Quanquam eiusmodi restitutio non est actus ipsius iustitiæ distributiuæ, sed commutatiuæ, ut supra dictum est.

SECTIO II.

*Ex quibus oriatur obligatio restituendi,
& qui teneantur restituere.*

CONCLUSIO I.

TRia sunt capita, ex quibus oritur obligatio restituendi. 1. ex re accepta. 2. ex iniusta acceptione. 3. ex utraque.) Hoc ita declaratur, obligatio restituendi oritur ex re accepta, quando quis habet rem alienam, quam bona fide putabat suam. Ex iniusta verò acceptione, quando quis rem alterius, quam amplius non habet, via iniusta ut pote furto,